

ПРАВЕН РЕЖИМ НА ИНФОРМАЦИЯТА ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА В НЕЙНАТА ЦЯЛОСТ ПО ВТОРИЧНОТО ПРАВО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Проф. д.ю.н. Георги Пенчев – Юридически факултет на Пловдивския университет
„Паисий Хилендарски“

Статията е публикувана в
Предизвикай правото!, ISSN 1314-7854, на 13.03.2022 г.

Резюме: Това научно изследване е посветено на правния режим на информацията за околната среда в нейната цялост по вторичното право на Европейския съюз. Разгледани са характерните особености на някои правни актове на ЕС със задължителен характер за страните членки, както и съдебната практика по тяхното прилагане.

Ключови думи: информация за околната среда в нейната цялост, вторично право на Европейски съюз, съдебна практика на Европейския съюз.

LEGAL REGIME OF THE INFORMATION ON THE ENVIRONMENT AS A WHOLE UNDER SECONDARY LAW OF THE EUROPEAN UNION

Prof. DSc. Georgi Penchev – Faculty of Law at the Plovdiv University “Paisiy Hilendarski”

Summary: This scientific study is dedicated to the legal regime of the information on the environment as a whole under secondary law of the European Union. The main characteristics of some legal acts with obligatory character for the Member States, as well as judicial practice for their impenetation are evaluated.

Key Words: Information on the Environment as a Whole, Secondary Law of the European Union, Judicial Practice of the European Union.

Увод

Правният режим на информацията за околната среда е едно от важните правни средства за провеждането на екологичната политика на Европейския съюз (ЕС). Достъпът до такава информация е един от показателите за демократизация на обществените процеси във всяка държава членка на ЕС. По-долу ще бъдат разгледани само **правните актове на ЕС със задължителен характер за всички страни членки**

и в хронологична последователност. В разглежданата област могат да бъдат отбелязани едно решение, една директива и един регламент. Това научно изследване е съобразено със законодателството към 03.11.2021 г.

I. Решение 76/161/ЕИО на Съвета от 8.12.1975 г. относно установяване на обща процедура за създаване и поддържане на списък на източниците на информация за околната среда в Общността (ОВ L 31, 5.02.1976 г.)

С чл. 1 от решението е установена „обща процедура“ за създаването и поддържането на постоянен списък на източниците на информация за околната среда в Общността (т.е. ЕС), който включва за всяка страна членка: а) центрове за научна и техническа информация и документация и услуги; б) специализирани центрове и независими експерти; в) текущи или планирани изследователски проекти. Държавите членки трябва да оформят исканата информация във въпросник съгласно приложението към това решение и да го изпращат на Комисията на ЕС (по-долу за краткост „Комисията“ – бел. авт.), като съответната информация е необходимо да бъде изготвяна ежегодно и изпращана на Комисията не по-късно от 4 месеца след края на съответната година (чл. 2). Освен това тези държави са задължени да определят национален компетентен орган за събирането и изпращането на горепосочената информация на Комисията и съответно да информират за това тази Комисия (чл. 3). От своя страна Комисията е длъжна да изпраща информацията по списъка на магнитен носител от една страна – на страните членки (чл. 4), а от друга страна – на Програмата на ООН по околната среда¹ (чл. 5). Установена е и правна възможност за Комисията в сътрудничество с националните компетентни органи на тези държави да ревизира методите за изготвяне на горепосочения списък (чл. 6).

Към разглежданото решение фигурира едно приложение, озаглавено „Списък на източниците на информация във въпросника за опазване на околната среда“².

II. Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28.01.2003 г. относно достъпа на обществеността до информация за околната среда, и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, 14.02.2003 г.)

II.1. Обща характеристика на Директива 2003/4/ЕО

С чл. 11 от тази директива бе отменена, считано от 14.02.2005 г., първоначално приетата в тази насока Директива 90/313/ЕИО на Съвета от 7.06.1990 г. относно

---

¹ Програмата на ООН по околната среда е орган на Общото събрание на ООН.

² Вж. за повече подробности относно Решение 76/161/ЕИО Пенчев, Г. Сближаване на българското с европейското право по опазване на околната среда в нейната цялост. С., ИК „НИКЕ-НТ-89“, 2006, 84–85 и цитираната там литература.

свободата на достъпа до информация за околната среда (ОВ L 158, 23.06.1990 г.)³. Тя също е повлияна от Орхуската конвенция от 1998 г., както Директива 2003/35/ЕО. Много от разпоредбите на конвенцията, свързани с информацията за околната среда, в определена степен са възпроизведени в директивата. Изтъкнати са 2 основни цели на разглежданата: а) да се гарантира упражняването на субективното право на достъп до информация за околната среда и б) да се усъвършенства достъпът на обществеността до информация за околната среда (чл. 1).

Могат да бъдат посочени следните правни мерки за гарантиране на достъпа до информация за околната среда и до правосъдие, свързано с околната среда по директивата:

1) установяване на специални правила относно достъпа до информация за околната среда по искане на заявителя (чл. 3).

Сред тях могат да бъдат отбелязани: а) задължение за страните членки да уредят в законодателството си предоставяне на информация за околната среда от компетентния орган на заявителя, без да е необходимо последният да доказва конкретен интерес (§ 1); б) задължение за тези държави да регламентират в законодателството си срок за предоставяне на тази информация, а именно – до 1 месец от подаването на молбата, а ако информацията е обемиста или има комплексен характер – до 2 месеца (§ 2); в) задължение за тези държави да осигурят в законодателството си възможността за съдействие, оказвано на заявителя от компетентния орган, ако неговата молба е формулирана твърде общо (§ 3); г) задължение за тези държави да уредят в законодателството си правната възможност за предоставяне на съответната информация в определена форма или по определен образец, като отказът на администрацията в тази хипотеза трябва да се осъществи в 1-месечен срок (§ 4); д) задължение за тези държави да регламентират в законодателството си: подпомагане на обществеността в търсенето на информация за околната среда от съответните служители в администрацията; списък на компетентните органи в тази насока; определяне на конкретни служители в администрацията, които да отговарят за информацията за околната среда; изграждане и функциониране на служби (административни звена – бел. авт.) за проучване на исканата информация; наличие на регистри или списъци с информация за околната среда, изготвяна от компетентен орган

---

³ Вж. за повече подробности относно Директива 90/313/ЕИО на Съвета **Пенчев, Г.** Право на информация за състоянието на околната среда в Република България. С., Юриспрес, 1995, 50–52.

с ясно посочени информационни пунктове (места), където може да се ползва тази информация (§ 5).

При реализацията на тази правна мярка трябва да се има предвид дефиницията на правното понятие „информация за околната среда“, която фигурира в чл. 2, т. 1, където е указано, че това е „всяка информация в писмена, визуална, аудио-, електронна или всяка друга материална форма относно: а) състоянието на елементите на околната среда, като въздуха и атмосферата, водите, почвата, земята (в смисъл на земните недра – бел. авт.), ландшафтът и природните територии, включително влажните зони, крайбрежието и морските пространства, биологичното разнообразие и неговите компоненти, включително генетично модифицираните организми, и взаимодействието между тези елементи; б) факторите, като вещества, енергия, шум, радиация или отпадъци, включително радиоактивни, емисии, изхвърляния и друго пускане в околната среда, засягащо или което може да засегне елементите на околната среда по буква „а“; в) мерките (включително административните), като политики, законодателство, планове, програми, международни споразумения по околната среда и дейности, засягащи или които могат да засегнат елементите и факторите по букви „а“ и „б“, както и мерки и дейности за опазване на тези елементи; г) доклади за прилагане на екологичното законодателство; д) анализ на разходите и ползите и други икономически анализи и допускания, използвани в рамките на мерките и дейностите по буква „в“, и е) състоянието на човешкото здраве и безопасност, включително замърсяването на хранителната верига, където е необходимо, условията на човешкия живот, културните обекти и строежите, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на елементите на околната среда по буква „а“ или, чрез тези елементи, от всеки от посочените (фактори или мерки – бел. авт.) по букви „б“ и „в“;

2) установяване на предпоставки за отказ от предоставяне на информация за околната среда (чл. 4).

Сред тях могат да бъдат изтъкнати: а) липса на исканата информация в компетентния орган, но в този случай той е задължен да изпрати искането на друг орган и да информира за това заявителя (§ 1, изр. първо, буква „а“); б) ако искането е явно (очевидно) нелогично (§ 1, изр. първо, буква „б“); в) ако искането е формулирано твърде общо, при отчитане на чл. 3, ал. 3 (§ 1, изр. първо, буква „с“); г) когато искането е свързано с материали в процес на изготвяне, с незавършени (неразработени, но в процес на разработка) документи или (неокомплектовани) данни (§ 1, изр. първо, буква „д“); д) когато искането засяга „вътрешни връзки“ (в администрацията – бел. авт.) при

отчитане на обществения интерес от предоставянето на информацията (§ 1, изр. първо, буква „е“); е) наличие на тайна на процедурата на компетентния орган (§ 2, изр. първо, буква „а“); ж) засягане на международните отношения, националната сигурност или националната отбрана (§ 2, изр. първо, буква „б“); з) когато информацията, при наличие на съдебно дело, може да затрудни възможността на лицето за справедлив процес или когато информацията може да осуети възможността на администрацията за налагане на административно или дисциплинарно наказание (§ 2, изр. първо, буква „с“); и) когато информацията представлява търговска или производствена тайна (§ 2, изр. първо, буква „d“); к) когато информацията представлява интелектуална собственост (§ 2, изр. първо, буква „е“); л) когато информацията представлява „лични данни“ или досиета, свързани с юридически лица, ако лицето, с което е свързана тази информация, не е съгласно с разкриването ѝ, съгласно изискванията на националното законодателство или законодателството на ЕС (§ 2, изр. първо, буква „f“); м) когато информацията засяга интересите или защитата на лице, което я е предоставило доброволно (т.е. без да има правно задължение да направи това), или без да може да му бъде вменено такова задължение, освен ако то изрично даде съгласие за предоставяне на информацията (т.е. и когато то не е съгласно с предоставянето на информацията до момента, в който то изрично изяви съгласие за предоставянето на тази информация – бел. авт.) (§ 2, изр. първо, буква „g“); н) когато информацията ще се отрази неблагоприятно върху „опазването“ (има се предвид състоянието – бел. авт.) на околната среда, например местоположението на редки видове (от флората и фауната – бел. авт.) (§ 2, изр. първо, буква „h“).

При вземането на решение за отказ от предоставяне на информация за околната среда компетентният орган е длъжен да тълкува основанията за това ограничително, отчитайки обществения интерес от разкриването ѝ (§ 2, изр. второ). Когато е възможно, може да се предостави частична информация за околната среда, ако тя (съответната част) може да се отдели от другата информация, попадаща под ограниченията на § 1, изр. първо, букви „d“ и „е“ и на § 2, изр. първо (§ 4). Отказът от предоставяне на информация за околната среда трябва да бъде съобщен на заявителя в сроковете по чл. 3, § 2 (§ 5);

3) установяване на специални правила относно разходите, свързани с предоставянето на информация за околната среда (чл. 5).

Сред тях могат да бъдат посочени: а) задължение за страните членки да уредят в законодателството си безплатен достъп до публичните регистри и списъка по чл. 3, § 5,

както и относно проучването на искането (§ 1); б) правна възможност за тези държави да регламентират такси за предоставянето на информация за околната среда, но в „разумен“ размер (има се предвид например разходите за ксерокопиране на информационни материали – бел. авт.) (§ 2), а в тези случаи компетентният орган е длъжен да обяви на заявителя тарифата за таксите, както и случаите, при които е необходимо или не е необходимо да се заплаща определена сума (§ 3);

4) установяване на специални правила относно достъпа до правосъдие по въпроси, свързани с околната среда (чл. 6).

Сред тях могат да бъдат отбелязани: а) задължение за страните членки да уредят в законодателството си правото на обжалване по административен ред пред независим орган на актовете на администрацията в разглежданата област на всеки правен субект, който счита, че неговото искане за получаване на информация е „игнорирано“ (т.е. незаконно ограничено – бел. авт.), неоснователно отхвърлено, или че е получил недостоверна информация, или че е налице друго нарушение на разпоредбите на чл. 3–5, като административното производство в тези случаи трябва да бъде бързо, безплатно или по-евтино (§ 1); б) задължение за тези държави да регламентират в законодателството си правото на заявителя да обжалва по съдебен ред актовете на администрацията, свързани с информацията за околната среда (пред съд или особена юрисдикция – бел. авт.) (§ 2), като решението на съда или особената юрисдикция трябва да бъде задължително за компетентния орган, чийто акт се обжалва и писмено мотивирано (§ 3);

5) установяване на специални правила относно разпространението на информация за околната среда (чл. 7).

Сред тях могат да бъдат изтъкнати: а) задължение за страните членки да уредят в законодателството си събирането на информация за околната среда от или за компетентния орган да бъде съответстващо на неговите функции и с оглед на активното и систематичното ѝ разпространение на обществеността, в частност чрез компютърни телекомуникации или друга електронна технология, където е възможно (§ 1, изр. първо), а освен това тази информация в електронна база данни трябва да става все по-достъпна за обществеността чрез публични телекомуникационни мрежи (§ 1, изр. 3); б) задължение за тези държави да регламентират в законодателството си осъвременяване, доколкото е уместно, на наличната и разпространявана информация за околната среда, която трябва да съдържа поне (т.е. като минимум) следното: аа) текстове на международни договори, конвенции или споразумения, законодателството

на Общността и националното законодателство (вкл. на регионално и местно ниво) по (опазване на – бел. авт.) околната среда или свързано с нея; бб) политики, планове и програми, свързани с околната среда; вв) доклади относно прогреса в прилагането на посоченото в предходните 2 хипотези (обозначени като „аа“ и „бб“ – бел. авт.), изготвени от компетентен орган в електронна форма; гг) доклади за състоянието на околната среда по § 3; дд) данни или резюме на данни от мониторинга (надзора) на дейностите, оказващи въздействие или които е възможно да въздействат върху околната среда; ее) разрешенията със значително въздействие върху околната среда и екологичните споразумения (имат се предвид например договори за ползване на природни ресурси или концесии върху тях – бел. авт.) или посочване на мястото, където може да се иска и намира тази информация в рамките на чл. 3; жж) изследвания относно въздействието върху околната среда и оценка на риска спрямо елементите на околната среда по чл. 2, § 1, изр. първо, буква „а“ или посочване на мястото, където може да се иска или намира такава информация в рамките на чл. 3 (§ 2, букви „а“, „г“); в) задължение за тези държави да осигурят в законодателството си периодичното публикуване на национални, а когато е уместно – и регионални и местни доклади за състоянието на околната среда, за период не по-голям от 4 години (§ 3); г) задължение за тези държави да уредят в законодателството си незабавното и без закъснение предоставяне на цялата информация за околната среда, събрана от компетентния орган на обществеността, която може да бъде засегната, при наличието на непосредствена опасност за човешкото здраве или (състоянието на – бел. авт.) околната среда, причинена от антропогенен или природен източник, включително мерките за предотвратяване или намаляване на размера на вредите (§ 4); д) правна възможност за тези държави да регламентират в законодателството си прилагането и в хипотезите по чл. 7 на предпоставките за отказ от предоставяне на информация по чл. 4, §§ 1 и 2 (§ 5); е) правна възможност за тези държави да изпълняват задълженията си по чл. 7 чрез създаването на връзки с интернет страници за намирането на такава информация (§ 6);

б) установяване на специални правила относно качеството на информацията за околната среда (чл. 8).

Сред тях могат да бъдат посочени: а) задължение за страните членки да уредят в законодателството си осъвременяване, точност и сравнимост на събираната информация за околната среда (§ 1); б) задължение за тези държави да регламентират в законодателството си, в случаите по чл. 2, § 1, изр. първо, буква „б“, компетентният орган да отговори на искането за информация в разглежданата област на съответното

място, където тя може да бъде намерена, посочвайки начина на измерване, включително методите за анализ, вземането на проби и обработката на пробите, използвани за получаване на информацията (т.е. информация относно мониторинга на околната среда и нейните компоненти – бел. авт.), или съответстващи на използвания стандарт (§ 2);

7) установяване на задължение за страните членки до 14.02.2009 г. да изпратят на Комисията, по нейни указания, доклад относно натрупания опит в прилагането на директивата (чл. 9, § 1);

8) установяване на задължение за тези държави да информират Комисията относно приетите национални нормативни актове, отнасящи се до предмета на разглежданата директива (чл. 10, изр. първо).

Към разглежданата директива фигурира едно приложение, озаглавено „Таблица на съотношението“, отнасящо се до връзката между разпоредбите на отменената Директива 90/313/ЕИО и на тази директива⁴.

II.2. Българско законодателство, въвеждащо Директива 2003/4/ЕО

В тази насока е необходимо да се изтъкне Законът за опазване на околната среда (ЗООС – ДВ, бр. 91 от 2002 г., изм. и доп.)⁵, както и някои заповеди на министъра на околната среда и водите (МОСВ) с вътрешнослужебен характер, напр. Заповед № РД-110 от 11.02.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр. 21 от 2003 г.)⁶; Заповед № РД-111 от 11.02.2003 г. на МОСВ (необнародвана)⁷; Заповед № РД-796 от 20.06.2003 г. на МОСВ (необнародвана)⁸ и Заповед № РД-969 от 28.07.2003 г. на МОСВ (необнародвана)⁹.

II.3. Селективна съдебна практика по прилагането на Директива 2003/4/ЕО

Като примери в тази област могат да бъдат посочени някои дела с тълкувателен характер, а именно: дело C-204/09 *Flachglas Torgau GmbH срещу Bundesrepublik*

---

⁴ Вж. за повече подробности относно Директива 2003/4/ЕО напр. **Кремер, Л.** Европейско право на околната среда. С., Сиела, 2008, 251–253, с. 265; **Пенчев, Г.** Сближаване на българското с европейското право..., 89–96; **Oliver, P.** Access to Information and to Justice in EU Environmental Law: the Aarhus Convention. – Fordham International Law Journal. New York, 2013, Vol. 36, Issue 5, Article 10, p. 1435-1439, 1443-1444.

⁵ Вж. чл. 17–31.

⁶ Заповедта се отнася до каталога на източниците на информация за околната среда.

⁷ Заповедта се отнася до създаването на регистри за постъпилите искания, както и отказите за предоставяне на информация за околната среда, включително обжалването им.

⁸ Заповедта се отнася до вътрешния ред за предоставяне на достъп до обществена информация за околната среда.

⁹ Заповедта се отнася до осигуряване на достъпа до обществена информация за околната среда, която се създава или съхранява от МОСВ.

Deutschland, Решение на Съда от 14.02.2012 г.¹⁰; дело C-266/09 *Stichting Natuur en Milieu u òpygu cpeuy College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden*, Решение на Съда от 16.12.2010 г.¹¹; дело C-524/09 *Ville de Lyon cpeuy Caisse des dépôts et consignations*, Решение на Съда от 22.12.2010 г.¹²; дело C-71/10 *Office of Communications cpeuy Information Commissioner*, Решение на Съда от 28.07.2011 г.¹³; дело C-515/11 *Deutsche Umwelthilfe eV cpeuy Bundesrepublik Deutschland*, Решение на Съда от 18.07.2013 г.¹⁴; дело C-279/12 *Fish Legal u Emily Shirley cpeuy Information Commissioner u òp.*, Решение на Съда от 19.12.2013 г.¹⁵; дело C-71/14 *East Sussex County Council cpeuy Information Commissioner*, Решение на Съда от 06.10.2015 г.¹⁶; дело C-442/14 *Bayer CropScience SA-NV u Stichting De Bijenstichting cpeuy College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden*, Решение на Съда от 23.11.2016 г.¹⁷.

Дело C-204/09 е образувано по преюдициално запитване до Съда от Федералния административен съд на Германия с искане за тълкуване на членове 2 и 4 от Директива 2003/4/ЕО. Запитването е отправено в рамките на съдебен спор между едно юридическо лице (Flachglas Torgau GmbH) и Федералното министерство за околната среда, защитата на природата и ядрената безопасност (Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit) на Германия по повод на отхвърлено от това министерство искане за достъп до информация във връзка със Закона за разпределение на квотите за емисии на парникови газове в периода 2005-2007 г. (Gesetz über den nationalen Zuteilungsplan für Treibhausgas Emissionsberechtigungen in der Zuteilungsperiode 2005 bis 2007).

---

¹⁰ Вж. Eur-Lex. Достъп до правото на Европейския съюз [онлайн]. [прегледан 19.10.2020]. Достъпно от: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1603137488425&uri=CELEX:62009CJ0204>.

¹¹ Вж. [2010] ECR I-13119. Същото В: Eur-Lex. Достъп до правото на Европейския съюз [онлайн]. [прегледан 19.10.2020]. Достъпно от: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1603140387204&uri=CELEX:62009CJ0266>.

¹² Вж. [2010] ECR I-14115. Същото В: Eur-Lex. Достъп до правото на Европейския съюз [онлайн]. [прегледан 20.10.2021]. Достъпно от: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A62009CJ0524&qid=1634758209884>.

¹³ Вж. [2011] ECR I-07205. Същото В: Eur-Lex. Достъп до правото на Европейския съюз [онлайн]. [прегледан 20.10.2021]. Достъпно от: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A62010CJ0071&qid=1634762637718>.

¹⁴ Вж. Eur-Lex. Достъп до правото на Европейския съюз [онлайн]. [прегледан 21.10.2021]. Достъпно от: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A62011CJ0515&qid=1634850499636>.

¹⁵ Вж. Eur-Lex. Достъп до правото на Европейския съюз [онлайн]. [прегледан 22.10.2021]. Достъпно от: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ0279&qid=1634853384703>.

¹⁶ Вж. Eur-Lex. Достъп до правото на Европейския съюз [онлайн]. [прегледан 22.10.2021]. Достъпно от: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG-EN/TXT/?from=BG&uri=CELEX%3A62014CJ0071&qid=1634934940559>.

¹⁷ Вж. Eur-Lex. Достъп до правото на Европейския съюз [онлайн]. [прегледан 22.10.2021]. Достъпно от: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG-EN/TXT/?from=BG&uri=CELEX%3A62014CJ0442&qid=1634935718022>.

В диспозитива на решението по това дело Съдът е постановил, че:

„1) Член 2, точка 2, втори абзац, първо изречение от Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че възможността, предоставена от тази разпоредба на държавите членки, да не считат за публични власти „органи или институции, когато са в качеството си на [...] законодателни органи“, може да се прилага по отношение на министерствата, доколкото те участват в законодателната процедура, по-конкретно чрез внасяне на законопроекти или становища, както и че тази възможност не е поставена в зависимост от спазването на условията по член 2, точка 2, втори абзац, второ изречение от тази директива.

2) Член 2, точка 2, втори абзац, първо изречение от Директива 2003/4 трябва да се тълкува в смисъл, че предоставената от тази разпоредба възможност държавите членки да не разглеждат като публични власти органите и институциите, когато са в качеството си на законодателни органи, отпада с прекратяването на съответната законодателна процедура.

3) Член 4, параграф 2, първи абзац, буква „а“ от Директива 2003/4 трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него условие, съгласно което поверителността на дейностите на публичните власти трябва да е предвидена по закон, може да се счита за изпълнено при наличие в националното право на съответната държава членка на правило, което предвижда по общ начин, че поверителността на дейностите на публичните власти представлява основание, по силата на което се отказва достъпът до информация за околната среда, съхранявана от тях, при положение че националното право определя ясно понятието „дейност“, което националният съд следва да провери.“

От това решение може да се направи констатацията, че достъпът до информация за околната среда може да бъде отказан на основание „поверителност на дейностите на публичните власти“, ако по националното законодателство ясно е конкретизирана такава дейност.

Дело С-266/09 е образувано по преюдициално запитване до Съда от Търговско-промишления апелативен съд на Нидерландия с искане за тълкуване на чл.чл. 2 и 4 от Директива 2003/4/ЕО и чл. 14 от Директива 91/414/ЕИО (отм.)¹⁸. Запитването е

---

¹⁸ Става дума за Директива 91/414/ЕИО на Съвета от 15.07.1991 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита (ОВ L 230, 19.08.1991 г., попр., изм. и доп. – отм., считано от 14.06.2011

отправено в рамките на съдебно производство по жалба, подадена от Фондация „Природа и околна среда“ (Stichting Natuur en Milieu), Асоциация за защита на околната среда (Vereniging Milieudefensie) и Асоциация (Vereniging) „Goede Waar & Co.“ срещу решението, с което Съвета за разрешаване на продукти за растителна защита и биоциди (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden), по-рано Съвет за разрешаване на пестициди (College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen), отказва достъп до някои изследвания и до протоколи от полеви тестове относно остатъците от- и действието на активното вещество пропамокарб в- и върху салатата.

В диспозитива на решението Съдът е постановил следното:

„1) Понятието „информация за околната среда“, посочено в член 2 от Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета, следва да се тълкува в смисъл, че включва и информация, предоставена в рамките на национална процедура по издаване или разширяване на обхвата на разрешение за продукт за растителна защита с оглед определянето на максимално допустимото съдържание в храните и напитките на пестицид, на негова съставка или на получени от неговото разграждане продукти.

2) При условие че случай като разглеждания в главното производство не попада сред хипотезите по член 14, втори абзац от Директива 91/414/ЕИО на Съвета от 15 юли 1991 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита, разпоредбите на посочения член 14, първи абзац трябва да се тълкуват в смисъл, че се прилагат само ако това не влече нарушение на задълженията по член 4, параграф 2 от Директива 2003/4.

3) Член 4 от Директива 2003/4 трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него претегляне на обществения интерес от разкриването на информация за околната среда спрямо частния интерес от отказа за разкриване трябва да се извършва във всеки конкретен случай, отнесен до компетентните органи, дори ако националният законодател определя с обща разпоредба критерии, които да улесняват тази сравнителна преценка на интересите.“

От това решение може да се направи констатацията, че принципно на обществеността трябва да се осигурява в националното законодателство достъп до информация за наличието на пестициди в храните. Отказът на компетентния орган за

г., с чл. 83 от Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита – ОВ L 309, 24.11.2009 г.).

предоставяне на информация за наличието на пестициди в продукти за растителна защита или в храните трябва да съответства на изискванията на Директива 2003/4/ЕО, респ. да не е в нарушение на тези изисквания, и да се основава на обективни критерии, определени в националното законодателство.

Дело C-524/09 е образувано по преюдициално запитване до Съда, отправено от Административния съд – гр. Париж, Франция с искане за тълкуване фактически на чл. 3, § 1 и чл. 4, § 2 от Директива 2003/4/ЕО във връзка с Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13.10.2003 г. относно установяване на Схема за разрешаване на търговия с емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., в сила от 25.10.2003 г., изм. и доп.) и чл.чл. 9 и 10 и приложение XVI от Регламент (ЕО) № 2216/2004 на Комисията от 21.12.2004 г. относно стандартизирана и защитена система от регистри съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Решение № 280/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 386, 29.12.2004 г., в сила от 30.12.2004 г., изм. и доп., отм.)¹⁹. Тълкуването е свързано с правилата за достъп до съхраняваната от администратора на националния регистър информация за трансакциите с квоти за емисии на парникови газове, които правила са установени в Регламент (ЕО) № 2216/2004, в контекста на схемата, въведена с Директива 2003/87/ЕО, в редакцията ѝ съгласно Директива 2004/101/ЕО²⁰. Същевременно запитването е в рамките на спор между община Лион (Франция) и Депозитаря на фондовете и консигнациите (Caisse des dépôts et consignations) на тази държава.

В диспозитива на това решение Съдът е постановил, че:

„1. Исканията за предоставяне на данни за трансакции като разглежданите в главното производство, които се отнасят до имената на титулярите на прехвърлящата и на приемащата партида при прехвърляне на квоти за емисии, до квотите или Киото единиците, участващи в тези трансакции, както и до датата и часа на посочените трансакции, се уреждат единствено от специалните правила за публично предоставяне

---

¹⁹ Регламент (ЕО) № 2216/2004 е отменен поетапно, считано от 1.01.2012 г., първоначално с чл. 91, ал. 2 от Регламент (ЕО) № 994/2008 на Комисията от 8.10.2008 г. относно стандартизирана и защитена система от регистри съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Решение № 280/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета – ОВ L 271, 11.10.2008 г., а впоследствие с чл. 79 от Регламент (ЕС) № 920/2010 на Комисията от 7.10.2010 г. относно стандартизирана и защитена система от регистри съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Решение № 280/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета – ОВ L 270, 14.10.2010 г.).

²⁰ Става дума за Директива 2004/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27.10.2004 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността по отношение на проектите механизми, предвидени в Протокола от Киото (ОВ L 338, 13.11.2004 г.).

и за поверителност, съдържащи се в Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета, в редакцията ѝ съгласно Директива 2004/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 октомври 2004 година, както и в Регламент (ЕО) № 2216/2004 на Комисията от 21 декември 2004 година за стандартизирана и защитена система от регистри съгласно Директива 2003/87 и Решение № 280/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

2. Данни за трансакции като данните, до които в случая по главното производство е поискал достъп орган на местната власт, предоговарящ концесия за обществена услуга, са поверителни по смисъла на Регламент № 2216/2004 и – съгласно членове 9 и 10 от този регламент във връзка с параграфи 11 и 12 от приложение XVI към него – при липса на предварително съгласие от титулярите на съответните партии широката общественост има свободен достъп до такива данни само в обществено достъпната част на интернет страницата на Независимия регистър на трансакциите на Общността след 15 януари на петата година ($X + 5$) след годината (X), през която са завършени трансакциите по прехвърляне на квоти за емисии.

3. Макар за целите на прилагането на Регламент № 2216/2004 централният администратор единствен да е компетентен да предоставя на широката общественост данните, посочени в параграф 12 от приложение XVI към този регламент, все пак администраторът на националния регистър, до който е отправено искане за предоставянето на такива данни за трансакции, разполага с правомощието сам да отхвърли това искане, доколкото при липсата на предварително съгласие от титулярите на съответните партии този администратор е длъжен да гарантира поверителността на тези данни до момента, в който могат правомерно да бъдат предоставени на широката общественост от централния администратор.“

От това решение може да се направи констатацията, че данните за квоти за емисии на парникови газове могат да бъдат достъпни за обществеността при спазване на изискванията за достъп и за поверителност на тези данни, регламентирани в Директива 2003/87/ЕО.

Дело С-71/10 е образувано по преюдициално запитване до Съда от Върховния съд на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия с искане за тълкуване на чл. 4 от Директива 2003/4/ЕО. Запитването е в рамките на съдебен спор между Службата за съобщения и Комисаря по информацията на тази държава във

връзка с искане за информация относно точното местонахождение във Великобритания на базови станции за мобилна телефония. Съдът отбелязва, че с въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали когато информация за околната среда се съхранява от- или за публичен орган, същият може, отчитайки обществения интерес от разкриване на информацията спрямо интереса от отказ, тя да бъде разкрита, за да прецени относно направеното искане тази информация да бъде предоставена на разположение на дадено физическо или юридическо лице, дали да вземе предвид едновременно няколко от основанията за отказ по чл. 4, § 2 от Директива 2003/4/ЕО, или да извършва отчитането на различните интересите, разглеждайки всеки път поотделно всеки от тях. В този казус проблемът е обусловен от направено изследване от Министерството на здравеопазването на Великобритания за рисковете от използването на мобилни телефони, в което е констатирано, че местонахождението на базовите станции за мобилна телефония и процедурите за издаване на разрешение за тези станции представляват „въпроси от обществен интерес“.

В диспозитива на решението Съдът е постановил следното:

„Член 4, параграф 2 от Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че когато информация за околната среда се съхранява от- или за публичен орган, същият може – претегляйки обществените интереси от разкриване на информацията спрямо интересите от отказ, тя да бъде разкрита, за да прецени направеното искане тази информация да бъде предоставена на разположение на дадено физическо или юридическо лице – да вземе предвид едновременно няколко от основанията за отказ, посочени в тази разпоредба.“

От това решение може да се направи констатацията, че основанието за отказ на компетентния административен орган от предоставяне на информация за местонахождението на базови станции за мобилна телефония трябва да отчита всяка от предпоставките за това, регламентирани в чл. 4, § 2 от Директива 2003/4/ЕО.

Дело С-515/11 е образувано по преюдициално запитване до Съда от Административен съд – гр. Берлин, Германия с искане за тълкуване на чл. 2, т. 2, абз. втори, изр. първо от Директива 2003/4/ЕО. Запитването е свързано със съдебен спор между сдружение „Германска помощ за околната среда“ (Deutsche Umwelthilfe eV) и Федералното министерство на икономиката и технологиите (Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie) на Германия относно молба на това сдружение за достъп до

информация, съхранявана от посоченото министерство, която това министерство е получило при кореспонденцията си с представители на германската автомобилна промишленост в рамките на процедурата по предварително обсъждане преди приемането на наредба относно етикетирането по отношение на консумацията на енергия.

В диспозитива на това решение Съдът е постановил, че:

„Член 2, точка 2, абзац втори, първо изречение от Директива 2003/4 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета следва да се тълкува в смисъл, че предоставената на държавите членки с тази разпоредба възможност – да не разглеждат „органите или институциите, [действащи] в качеството си на [...] законодателни органи“ като публични власти, длъжни да предоставят достъп до съхраняваната информацията относно околната среда – не може да се прилага по отношение на министерствата, когато те изготвят и приемат нормативни разпоредби с по-нисък юридически ранг от закон.“

От това решение може да се направи констатацията, че според Съда достъпът до информация за околната среда от министерства и ведомства в контекста на чл. 2, т. 2, абзац втори, първо изречение от Директива 2003/4/ЕО е допустим, доколкото те участват в законодателна процедура, а не в процедура по приемане на подзаконов нормативен акт.

Дело С-279/12 е образувано по преюдициално запитване до Съда от „Второинстанционния“ съд, Административно апелативно отделение“ (Upper Tribunal²¹ – Administrative Appeals Chamber) на Великобритания с искане за тълкуване на чл. 2, т. 2, букви „а“ – „в“ от Директива 2003/4/ЕО. Запитването се отнася до съдебен спор между сдружение „Fish Legal“ (неправителствена екологична организация за опазване на водите и защита на рибното стопанство) и гражданката Емили Шърли (Emily Shirley), от една страна, и от друга страна – Комисаря по информацията (Information Commissioner) на тази държава и три дружества за водоснабдителни и канализационни услуги, а именно United Utilities Water plc, Yorkshire Water Services Ltd и Southern Water Services Ltd. по повод на отхвърлена молба от сдружение „Fish Legal“ и Емили Шърли за достъп до информация, свързана с водоснабдяването и канализацията в райони на графство Кент на тази държава. Казусът е интересен с оглед не само на субективното

---

²¹ В буквален превод от англ. ез. – „Горестоящия (респ. Висшестоящия) съд“.

право на (достъп до) информация за околната среда, а и на опазването на водите в контекста на водоснабдяването и канализацията на урбанизираните територии, поради което накратко ще бъде очертана фактическата ситуация по делото.

Първоначално сдружение „Fish Legal“ и г-жа Емили Шърли отправят молбите си самостоятелно до съответните горепосочени водни дружества, както следва: г-жа Шърли – до дружеството Southern Water Services Ltd с искане за информация относно капацитета на канализацията при планиран благоустройствен проект, засягащ местоживеенето ѝ в населено място в графство Кент, а сдружение Fish Legal – до ВиК²² дружествата United Utilities Water plc и Yorkshire Water Services Ltd с искане за информация относно изпускане на вода от язовир, действия по почистване на замърсени терени и аварийните мерки при преливане на води от язовира. След като молбите им са отхвърлени, те отправят жалби срещу решенията на тези ВиК дружества до Комисаря по информацията, който отхвърля жалбите им с аргумента, че горепосочените ВиК дружества не са „публични власти“ по смисъла на Правилника за информацията за околната среда от 2004 г. (Environmental Information Regulations, 2004). Тогава сдружение „Fish Legal“ и г-жа Шърли обжалват по съдебен ред тези решения пред Първоинстанционния съд, отделение „Общи правни въпроси – права на информация (First-tier Tribunal²³ – General Regulatory Chambers, Information Rights), който спира производството по делото до произнасянето на „Второинстанционния“ съд, Административно апелативно отделение (Upper Tribunal – Administrative Appeals Chamber) по т.нар. „пилотно“ дело *Smartsources v. Information Commissioner*. След решението по това пилотно дело Първоинстанционният съд отхвърля жалбите на сдружение „Fish Legal“ и г-жа Шърли отново с аргумента, че горепосочените ВиК дружества не са „публични власти“ по смисъла на горепосочения Правилник от 2004 г. Впоследствие те обжалват това решение пред „Второинстанционния“ съд, Административно апелативно отделение, който спира делото и отправя горепосоченото преюдициално запитване до Съда.

В диспозитива на решението Съдът е постановил следното:

„1. За да се установи дали субекти като United Utilities Water plc, Yorkshire Water Services Ltd и Southern Water Services Ltd могат да бъдат квалифицирани като юридически лица, които изпълняват „публични административни функции“ съгласно националното законодателство, по смисъла на член 2, точка 2, буква „б“ от Директива

---

²² ВиК е ноторна абревиатура на „Водоснабдяване и канализация“.

²³ В буквален превод от англ. ез. – „Съд от първа степен“ или „Съд от първа редица“.

2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета, е необходимо да се провери дали съгласно приложимото за тези субекти национално законодателство същите разполагат с особени правомощия, по-широки в сравнение с тези, които следват от правилата, приложими в отношенията между частноправни субекти.

2. Предприятия като United Utilities Water plc, Yorkshire Water Services Ltd и Southern Water Services Ltd, които доставят публични услуги, свързани с околната среда, се намират под контрола на орган или на лице по член 2, точка 2, буква „а“ или „б“ от Директива 2003/4, поради което трябва да бъдат квалифицирани като „публични власти“ съгласно член 2, точка 2, буква „в“ от посочената директива, ако тези предприятия реално не определят самостоятелно начина, по който доставят споменатите услуги, тъй като публична власт, която попада в обхвата на член 2, точка 2, буква „а“ или „б“ от същата директива, може да оказва решаващо влияние върху дейността на посочените предприятия в областта на околната среда.

3. Член 2, точка 2, буква „б“ от Директива 2003/4 трябва да се тълкува в смисъл, че лицето, което попада в обхвата на тази разпоредба, е публична власт, що се отнася до цялата информация за околната среда, с която разполага. Търговски дружества като United Utilities Water plc, Yorkshire Water Services Ltd и Southern Water Services Ltd, които могат да бъдат публична власт съгласно член 2, точка 2, буква „в“ от споменатата директива само когато при доставянето на публични услуги в областта на околната среда се намират под контрола на орган или на лице по член 2, точка 2, буква „а“ или „б“ от същата директива, не са длъжни да предоставят информация за околната среда, ако е безспорно, че тази информация не се отнася до доставянето на такива услуги.“

От това решение може да се направи констатацията, че ВиК дружества са длъжни да предоставят информация за околната среда, при поискване, ако: а) имат по-широки правомощия по регулирането на ВиК услугите от тези, свързани с отношенията между частноправни субекти; и б) исканата информация е тясно свързана с техния предмет на дейност.

Дело C-71/14 е образувано по преюдициално запитване до Съда от „Първоинстанционния“ съд, отделение „Общи правни въпроси“ – права на информация (First-tier Tribunal – General Regulatory Chambers, Information Rights) на Великобритания с искане за тълкуване на чл. 5, § 2 и чл. 6 от Директива 2003/4/ЕО. Преюдициалното запитване е в рамките на съдебен спор между Общинския съвет на графство Източен

Съсекс и Информационния комисар (т.е. държавен служител, отговарящ за достъпа до информация – бел. авт.) на тази държава, свързан с решение на служителя по информацията, с което се обявява за незаконосъобразна таксата, изисквана (събирана) от Общинския съвет за предоставянето на информация за околната среда спрямо PSG Eastbourne – предприятие, което се занимава със справки относно недвижими имоти.

В диспозитива на това решение Съдът е постановил, че:

„1. Член 5, параграф 2 от Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че таксата за предоставяне на определен тип информация за околната среда не може да включва никаква част от разходите за поддържане на база данни като разглежданата по главното производство, използвана за тази цел от публичния орган, но може да включва непреките разходи, които могат да се отнесат към отделеното от служителите на този орган време за отговор по отделни заявления за информация, надлежно отчитано при определянето на таксата, стига общият размер на посочената такса да не надхвърля разумния размер.

2. Член 6 от Директива 2003/4 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, съгласно която разумността на таксата за предоставяне на определен тип информация за околната среда подлежи само на ограничен административен и съдебен контрол, какъвто предвижда английското право, стига този контрол да се извършва въз основа на обективни критерии и да има за предмет, в съответствие с принципите на равностойност и ефективност, въпроса дали публичният орган, който налага тази такса, е изпълнил предвидените в член 5, параграф 2 от споменатата директива условия – нещо, което следва да бъде проверено от запитващата юрисдикция.“

От това решение може да се направи констатацията, че определянето на таксите за предоставяне на информация за околната среда трябва да бъде според Съда в „разумен размер“ спрямо заявителите, които не трябва да включва разходите по поддържането и съхраняването на такава информация, но може да включва разходи, свързани с работата на служителите на този орган по предоставяне на информацията на заявителя.

Дело С-442/14 е образувано по преюдициално запитване до Съда от Търговско-промишления апелативен съд на Кралство Нидерландия с искане за тълкуване на чл. 4, § 2 от Директива 2003/4/ЕО. Запитването е свързано със съдебен спор между две

юридически лица – дружество „Байер-наука за реколтата“ (Bayer CropScience BV) и Фондация „Пчела“ (Stichting De Bijenstichting), от една страна, и от друга страна – Съветът за разрешаване на продукти за растителна защита и биоциди (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden) на тази държава по повод на решение от 18 март 2013 г., с което този Съвет по същество уважава частично искането на Фондация „Пчела“ за оповестяване на документи, представени от дружество „Байер-наука за реколтата“ във връзка с процедурите за издаване на разрешение за пускане на нидерландския пазар на продукти за растителна защита и биоциди на базата на активното вещество имидаклоприд.

В диспозитива на решението Съдът е постановил следното:

„1. Член 4, параграф 2, от Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че обстоятелството, че заявителят на разрешение за пускане на пазара на продукт за растителна защита или биоцид не е поискал в рамките на предвиденото производство за издаване на това разрешение поверително третиране на представената по това производство информация на основание член 14 от Директива 91/414/ЕИО на Съвета от 15 юли 1991 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита²⁴, член 19 от Директива 98/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 година относно пускането на пазара на биоциди²⁵ или член 33, параграф 4 и член 63 от Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета²⁶, не пречи на компетентния орган, сезиран след приключването на посоченото производство с молба за достъп до тази информация, подадена от трето лице на основание на Директива 2003/4, да разгледа възражението на заявителя срещу тази

---

²⁴ Става дума за Директива 91/414/ЕИО на Съвета от 15.07.1991 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита (ОВ L 230, 19.08.1991 г., попр., изм. и доп. – отм., считано от 14.06.2011 г., с чл. 83 от Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита – ОВ L 309, 24.11.2009 г.).

²⁵ Става дума за Директива 98/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16.02.1998 г. относно пускането на пазара на биоцидни продукти (ОВ L 123, 24.04.1998 г., в сила от 14.05.1998 г., попр., изм. и доп. – отм., считано от 1.09.2013 г., с чл. 96 от Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22.05.2012 г. относно пускането на пазара и употребата на биоциди – ОВ L 167, 27.06.2012 г., в сила от 17.07.2012 г.).

²⁶ Става дума за Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита, и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 309, 24.11.2009 г., в сила от 14.12.2009 г.).

молба и ако е необходимо, да отхвърли последната на основание член 4, параграф 2, първи абзац, буква „г“ от тази директива с мотива, че оповестяването на посочената информация ще засегне поверителността на търговска или индустриална информация.

2. Член 4, параграф 2, втори абзац от Директива 2003/4 трябва да се тълкува в смисъл, че:

- понятието „емисии в околната среда“ по смисъла на тази разпоредба включва изпускания в околната среда на продукти и вещества като продуктите за растителна защита или биоцидите и съдържащите се в тях вещества, при условие че изпускането е действително или предвидимо при нормални или реалистични условия на използване,

- понятието „информация за емисии в околната среда“ по смисъла на посочената разпоредба обхваща сведенията за естеството, състава, количеството, датата и мястото на „емисиите в околната среда“ на тези продукти или вещества, както и данните за относително дългосрочното въздействие на тези емисии върху околната среда, по-конкретно информацията относно остатъчните вещества, налични в околната среда след прилагането на съответния продукт, и изследванията на степента на отклонение на веществото при това прилагане, независимо дали тези данни произтичат от полеви или полуполеви проучвания, лабораторни изпитвания или транслокационни проучвания.

3. Член 4, параграф 2, втори абзац от Директива 2003/4 трябва да се тълкува в смисъл, че при представена молба за достъп до информация за емисии в околната среда, чието оповестяване засяга някой от интересите, посочени в член 4, параграф 2, първи абзац, букви „а“, „г“, „е“ – „з“ от тази директива, трябва да се оповестят само релевантните данни, които могат да бъдат извлечени от източника на информация за емисии в околната среда, ако е възможно тези данни да бъдат отделени от останалата информация, съдържаща се в посочения източник, което запитващата юрисдикция трябва да провери.“

От това решение може да се направи констатацията, че информация за емисии в околната среда от продукти за растителна защита и биоциди може да бъде предоставяна от компетентния орган, ако не представлява производствена или търговска тайна.

П.4. Селективна съдебна практика по прилагането на Директива 90/313/ЕИО (отм.), имаща значение и за прилагането на Директива 2003/4/ЕО

В тази насока вниманието ще бъде насочено към три дела, първото от които има тълкувателен характер, а второто и третото са свързани с иск на Комисията срещу държави членки на ЕС за неправилно транспониране на Директива 90/313/ЕИО в

националното им законодателство. Става дума за дело C-321/96 *Wilhelm Mecklenburg срещу Kreis Pinneberg-Der Landrat*, Решение на Съда от 17.06.1998 г.²⁷; дело C-217/97 *Комисията на Европейските общности срещу Федерална република Германия*, Решение на Съда от 09.09.1999 г.²⁸ и дело C-233/00 *Комисията на Европейските общности срещу Френската република*, Решение на Съда от 26.06.2003 г.²⁹.

Дело C-321/96 е образувано по преюдициално запитване до Съда, отправено от Върховния административен съд на провинция Шлезвиг-Холщайн с искане за тълкуване на чл. 2, буква „а“ и чл. 3, § 2, трето тире от Директива 90/313/ЕИО (отм.). Запитването е свързано със съдебен спор между гражданина Вилхелм Мекленбург и областния управител на област Пинеберг, в който този гражданин е поискал предоставяне на копие от становището на компетентния орган, отговарящ за защитата на селските райони, предоставено в процедура по одобряване на план за изграждането на пътна отсечка, известна като „западен обход“, като искането му е било отхвърлено от горепосочения областен управител. Г-н Мекленбург е обжалвал решението на областния управител пред Административния съд на провинция Шлезвиг-Холщайн, но жалбата му е била отхвърлена. Впоследствие той е обжалвал решението на този съд пред Върховния административен съд на тази провинция, който е отправил преюдициалното запитване до Съда.

В диспозитива на решението Съдът е постановил, че:

„1. Член 2, буква „а“ от Директива 90/313/ЕИО относно свободата на достъп до информация за околната среда трябва да се тълкува като обхващаща становище, дадено от орган по защита на селските райони в процедура по даване на съгласие за развитие, ако това становище е в състояние да повлияе върху резултата от тази процедура по отношение на интересите, свързани с опазването на околната среда.

2. Понятието „производство по предварително проучване“ в чл. 3, § 2, абзац трети от директивата трябва да се тълкува като обхващащ административна процедура като тази по чл. 7, §§ 1 и 2 от Закона за информация за околната среда, която само подготвя пътя към административна мярка, единствено ако тя непосредствено

---

²⁷ Вж. [1998] ECR I-03809. Същото В: EUR-Lex. Access to European Union law [online]. [viewed 20.10.2021]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61996CJ0321&qid=1634749260942>.

²⁸ Вж. [1999] ECR I-05087. Същото В: EUR-Lex. Access to European Union law [online]. [viewed 20.10.2021]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61997CJ0217&qid=1634753597500>.

²⁹ Вж. [2003] ECR I-06625²⁹. Същото В: EUR-Lex. Access to European Union law [online]. [viewed 20.10.2021]. Available from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62000CJ0233&qid=1634756682802>.

предхожда оспорвана или квазисъдебна процедура и произтича от необходимостта да се получат доказателства или да се проучи въпрос преди откриването на актуалната процедура.“

От това решение може да се направи констатацията, че информация, свързана с териториалноустройствено планиране с цел изграждането на пътна отсечка, може да се смята за свързана с околната среда, ако реализацията на това изграждане може да засегне значително състоянието на околната среда.

Дело C-217/97 е образувано по иск на Комисията срещу Германия пред Съда, в който Комисията е изтъкнала, че тази държава е нарушила задълженията си по транспониране в националното законодателство на чл. 2, б. „б“, чл. 3, § 2, трето тире, първи и втори подпараграфи и чл. 5 от Директива 90/313/ЕИО (отм.). Нейните основни аргументи се свеждат до обосноваване на факта, че в германското законодателство не е гарантирано получаването на информация за околната среда по време на административното производство, както и свеждането до „разумен размер“ на таксата за заведените дела по жалби срещу административни актове пред съд, след като тя е отхвърлена. В диспозитива на това решение Съдът е отбелязал, че Германия е нарушила задълженията си по горепосочените разпоредби на директивата.

Дело C-233/00 е образувано по иск на Комисията срещу Франция пред Съда, в който Комисията е посочила, че тази държава е нарушила задълженията си по транспониране в националното законодателство на чл. 2, б. „б“ и чл. 3, §§ 1, 2 и 4 от Директива 90/313/ЕИО (отм.). Основният аргумент на Комисията се основава на обосноваване от нея по-тесен обхват на съдържанието на понятието „административни документи“, относимо към информацията за околната среда във френското законодателство от този по Директива 90/313/ЕИО. В диспозитива на решението Съдът е отбелязал, че Франция е нарушила задълженията си по горепосочените разпоредби на директивата.

Осъдителните решения по дела C-217/97 и C-233/00 следва да бъдат повод за размисъл на компетентните органи у нас по отношение както на осигуряването на достъп до информация за околната среда, така и на определянето на размера на таксите за завеждането на дела пред съд в тази област.

III. Регламент (ЕО) № 401/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2009 г. относно Европейската агенция за околната среда и Европейската мрежа за информация и наблюдение на околната среда (ОВ L 126, 21.05.2009 г.)

С чл. 20 от този регламент е отменен, считано от 10.06.2009 г., първоначално приетият в тази насока Регламент (ЕИО) № 1210/90 на Съвета от 7.05.1990 г. за учредяване на Европейска агенция по околната среда и Европейска мрежа за информация и наблюдение относно околната среда (ОВ L 120, 11.05.1990 г., изм. и доп.). Той е изменен и допълнен в 2021 г. с Регламент (ЕС) 2021/1119³⁰. С чл. 1, ал. 1 от разглеждания регламент е учредена Европейска агенция по околната среда (ЕАОС), а основната му цел е създаването на т.нар. „Европейска мрежа за информация и наблюдение относно околната среда“ (ЕМИНОС).

Могат да бъдат посочени следните правни мерки за опазване на околната среда по регламента:

1) изчерпателно изброяване на основните задачи на ЕАОС (чл. 2).

Те са: а) създаване и поддържане, в сътрудничество със страните членки, на ЕМИНОС чрез събиране, обработка и анализ на данните по чл. 3; б) осигуряване на Общността и държавите членки с „обективна“ информация (за околната среда – бел. авт.) с оглед на провеждането на екологична политика, както и осигуряване на Комисията с „необходимата информация“ с цел изпълнение на задачите ѝ по разработването и оценката на екологичното законодателство; в) съдействие при изготвянето на доклади, свързани с опазването на околната среда; г) даване на съвети на страните членки, по тяхно искане, относно предприеманите мерки за опазване на околната среда; д) събиране и оценка на данните за състоянието на околната среда и изготвянето на доклади за това състояние в Общността; е) насърчаване на уеднаквяването на методите за измерване, за да бъдат съпоставими данните в разглежданата област; ж) насърчаване на включването на информацията за околната среда на Европа в международни програми за мониторинг на околната среда, като тези, одобрени от ООН и нейните специализирани организации; з) публикуване на доклад за състоянието на околната среда (в Европа – бел. авт.) на всеки 5 години; и) разработване на прогнози за състоянието на околната среда; к) насърчаване на разработването на методи за оценка на екологичните вреди и на стойността на мерките по възстановяване на състоянието на околната среда; л) насърчаване на обмена на информация относно най-добрите технологии за предотвратяване или ограничаване на екологичните вреди; м) сътрудничество с органите и програмите по чл. 15; н) разпространяване на

---

³⁰ Става дума за Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30.06.2021 година за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 09.07.2021 г.).

информация за състоянието на околната среда на обществеността; о) подпомагане на Комисията за разработка на методологиите и практиките за оценка на околната среда; п) подпомагане на Комисията при разпространението на информация за резултатите от изследвания от значение за околната среда с цел развитие на екологичната политика;

2) посочване на основните критерии за оценка на състоянието на околната среда и приоритетните области в информационната дейност на ЕАОС (чл. 3).

От една страна, горепосочените основни критерии са: а) качеството на околната среда; б) въздействието върху околната среда; в) уязвимостта на околната среда, включително в контекста на устойчивото развитие (§ 1). От друга страна, предоставянето на информация от агенцията, необходима за провеждането на екологичната политика на ЕС, се базира на следните приоритетни области: а) качество на въздуха и емисиите в атмосферния въздух; б) качество на водите, замърсители и водни ресурси; в) състояние на почвите, фауната, флората и биотопите; г) земеползване и природни ресурси; д) управление на отпадъците; е) шумови емисии; ж) химични вещества, опасни за околната среда; з) опазване на крайбрежието и морската среда, като се има предвид и трансграничното въздействие върху околната среда и „социално-икономическите измерения“ (§ 2). Установена е и правната възможност за агенцията да си сътрудничи с други институции за обмен на информация за околната среда (§ 3);

3) специални правила за функционирането на ЕМИНОС (чл. 4).

Те са: а) определяне на компонентите на тази „мрежа“, а именно: аа) основните компоненти на националните информационни мрежи, националните координатори и тематичните центрове (§ 1); б) задължение за страните членки да информират ЕАОС за основните компоненти на националните си информационни мрежи и да й съдействат за функционирането на ЕМИНОС в съответствие със специалната „работна програма“ на агенцията (§ 2); в) задължение за тези държави да определят национален координатор („focal point“) за определени дейности по опазване на околната среда и за изпращане на необходимата информация на ЕАОС (§ 3); г) задължение за тези държави да определят т.нар. „тематични центрове“ в специфични области на опазването на околната среда, които да бъдат част от ЕМИНОС на базата на договор, сключен между тях и ЕАОС (§ 4); д) общо задължение тематичните центрове да функционират за определен период от време, който не надвишава продължителността на съответната дългосрочна работна програма на ЕАОС (§ 5); е) задължение за ЕАОС да определи конкретните задачи на тематичните центрове (§ 6); ж) задължение за ЕАОС да одобри основните компоненти на ЕМИНОС (§ 5);

4) правомощие за ЕАОС да сключва договори с „институции или органи“, които са част от ЕМИНОС по чл. 4 за изпълнение на основните си задачи, а страните членки са оправомощени да предвидят в законодателството си съгласуване на сключването на такива договори с националния си координатор (чл. 5);

5) препращане към Регламент (ЕО) № 1049/2001³¹ по отношение на достъпа до документите, съхранявани в ЕАОС (чл. 6);

6) определяне на качеството на юридическо лице за ЕАОС с възможност за упражняване на правата на юридическите лица по националното право на държавите членки (чл. 7);

7) създаване на управителен съвет на ЕАОС и установяване на специални правила относно представителството в него и начина на вземане на решения, както и относно утвърждаването от него на „дългосрочна работна програма“ (чл. 8);

8) установяване на правомощие за управителния съвет на ЕАОС да избира нейния изпълнителен директор (чл. 9);

9) учредяване на „научен комитет“ с помощни функции спрямо управителния съвет и изпълнителния директор на ЕАОС (чл. 10);

10) учредяване на Европейски научен консултативен съвет по изменението на климата с помощни функции спрямо управителния съвет и изпълнителния директор на ЕАОС (чл. 10а)³²;

11) специални правила, свързани с бюджета на ЕАОС (чл. 11–14);

12) задължение за ЕАОС да си сътрудничи с други институции и органи на ЕС, както и с други международни организации в области от взаимен интерес, отнасящи се до околната среда (чл. 15);

13) правна възможност за приложимост на Протокол за привилегиите и имунитетите на ЕС спрямо ЕАОС (чл. 16);

14) приложимост на правилата за служителите на ЕС спрямо служителите на ЕАОС (чл. 17);

15) специални правила относно гражданската отговорност (договорна или деликтна – бел. авт.) за вреди, причинени от ЕАОС и предоставяне на правомощие за Съда да разглежда споровете в тази насока (чл. 18);

---

³¹ Става дума за Регламент (ЕО) № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 30.05.2001 г. относно публичния достъп до документите на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията (ОВ L 145, 31.05.2001 г.).

³² Тази разпоредба е въведена с измененията на разглеждания регламент с Регламент (ЕС) 2021/1119, посочен по-горе.

16) правна възможност за държави нечленки на ЕС да участват в ЕАОС на базата на двустранен международен договор, сключен с ЕО (чл. 19)³³.

Към разглежданото регламент фигурират 2 приложения, а именно: Приложение I. (ненаименовано) в две части, озаглавени: А. Сътрудничество със Съвместния изследователски център; Б. Сътрудничество с Евростат; Приложение II. Отменен регламент и неговите изменения³⁴.

Заклучение

Накрая в резултат на разгледаната правна уредба може да се направи констатацията, че в европейското вторично екологично право е налице тенденция към увеличаване на правните възможности за обществеността на страните членки за достъп до информация за околната среда. Ефективното ѝ прилагане е един от показателите за по-нататъшната демократизация на обществените процеси в тези държави. Същевременно достъпът на обществеността до информация за околната среда е важна предпоставка за участието ѝ в управлението на дейности по опазването на околната среда.

Използвана литература

Кремер, Л. Европейско право на околната среда. С., Сиела, 2008. 696 с.

Пенчев, Г. Право на информация за състоянието на околната среда в Република България. С., Юриспрес, 1995. 171 с.

Пенчев, Г. Сближаване на българското с европейското право по опазване на околната среда в нейната цялост. С., ИК „НИКЕ-НТ-89“, 2006. 191 с.

Oliver, P. Access to Information and to Justice in EU Environmental Law: the Aarhus Convention. – Fordham International Law Journal. New York, 2013, Vol. 36, Issue 5, Article 10, p. 1422-1470.

<https://eur-lex.europa.eu> – интернет страница на Комисията на ЕС

www.eea.europa.eu – интернет страница на Европейската агенция по околна среда

---

³³ В тази насока е необходимо да се отбележи обстоятелството, че на 9.10.2000 г. в гр. Брюксел, Белгия бе сключено Споразумението между Европейската общност и Република България относно участието на Република България в Европейската агенция по околна среда и в Европейската мрежа за информация и наблюдение (относно околната среда – бел. авт.). То бе ратифицирано от нашата страна със закон от 8.12.2000 г. (ДВ, бр. 105 от 2000 г.).

³⁴ Могат да бъдат посочени и някои полезни интернет страници, свързани с прилагането на разглеждания регламент, а именно: а) Европейска агенция по околна среда: www.eea.europa.eu; б) Европейска мрежа за информация и наблюдение относно околната среда [към ЕАОС]: www.eionet.europa.eu.

www.eionet.europa.eu – интернет страница на Европейска мрежа за информация и наблюдение относно околната среда [към Европейската агенция по околна среда]